

# MARESAKA

[www.madagaskar.no](http://www.madagaskar.no)

Nr. 1-03

Utgitt av Vennskapsforeningen Norge - Madagaskar  
Fikambanana Fifankatiavana Norvezy - Madagasikara

Juni 2003



# KJÆRE MADAGASKARVENNER

Velkommen til det første nummeret av MARESAKA! Når folk møtes på Madagaskar brytes stillheten med spørsmålet: - Inona no maresaka?

- Hva snakkes det om? Maresaka er med andre ord det som det snakkes om, og omfatter alt fra løse rykter og sladdertilnyheter og faktaopplysninger.

Den muntlige overføringen av nyheter og kunnskap man trenger for å være en aktiv deltager i

samfunnet er viktig på Madagaskar. Medlemsbladet MARESAKA tar sikte på å formidle stoff om Madagaskar og forholdet mellom Norge og Madagaskar. Bladet vil komme ut 4 ganger i året. Derfor tar vi ikke sikte på å være en nyhetsavis, men vi vil selvsagt ha nyhetsrelatert stoff.

MARESAKA ønsker å fremme interesse for og kunnskap om Madagaskar i Norge.

Selv kom jeg til Madagaskar for første gang i 1997 for å gjøre feltarbeid i forbindelse med mitt hovedfag i sosialantropologi ved

Universitetet i Oslo. Det som har slått meg som norsk i Madagaskar, er at uansett hvor jeg har vært – i små landsbyer utenfor allfarvei så vel som på større tettsteder og i byer – så har folk hørt om Norge. Norge er sannsynligvis, ved siden av den tidligere kolonimakten Frankrike, den nasjonen som har satt de dypeste spor etter seg i gassisk kultur og i folks bevissthet de siste to hundre år! Hvordan har det seg da at nordmenn flest ikke vet noe om Madagaskar, verdens fjerde største øy??? Et gassisk ordtak sier: - Ord er som egg, når de klekkes får de vinger. (Ryktene spres.) Vi oppfordrer herved alle lesere til å distribuere MARESAKA og til å verve nye medlemmer til vennskapsforeningen!

Vestlige lands innflytelse i land i sør var lenge dominert av misjon og kolonistyre. I dag er bistands-samarbeid dominerende. I hvert nummer vil vi presentere et norsk-gassisk samarbeidsprosjekt. Kunnskap om gassisk kultur, samfunn og historie er viktig for å drive effektiv og god bistand, og en forutsetning for tverrkulturell kommunikasjon og godt samarbeid. Det finnes etter hvert mange personer i Norge med mye kunnskap om Madagas-

kar, både forskere, bistandsfolk og misjonærer. Vi vil invitere disse til å bidra med artikler i bladet. Vi vil også invitere gassere med tilsvarende kunnskap, samt gassere med kunnskap om Norge og nordmenn, til å skrive. Alle som har ideer til stoff oppfordres til å ta kontakt med redaksjonen.

Noe av stoffet i dette første nummeret tar for seg de politiske omveltningene i Madagaskar. Vennskapsforeningen Norge – Madagaskar er en ideell, politisk og religiøst uavhengig forening. Vi ønsker derfor å presentere nyhetsstoff på en nøytral og informativ måte. Men alle med noe på hjertet kan sende bidrag. Vi vil også presentere aktuelle kulturbegivenheter, reiseskildringer og små historier.

For dette første nummeret kan jeg vel på vegne av redaksjonen si at veien blir til mens vi går. Neste nummer blir kanskje enda bedre? - Nå er foten allerede satt i kanoen (det er for sent å snu) som et annet ordtak sier. Så da gjenstår det bare å si GOD FORNØYELSE.

Mona



## FAKTA: Kort om Madagaskar

<b>Hovedstad:</b>	<b>Antananarivo</b>
<b>Folketall:</b>	<b>ca 14 mill.</b>
<b>Areal:</b>	<b>587 041 km<sup>2</sup></b>
<b>Styreform:</b>	<b>Republikk</b>
<b>Offisielle språk:</b>	<b>Gassisk og fransk</b>
<b>Mynt:</b>	<b>gassisk franc</b>
<b>Religion:</b>	<b>Romersk katolske og protestantiske kristne, islam, animisme</b>

# Hvorfor trenger vi en vennskapsforening?

Det er egentlig utrolig at vi ikke har hatt en vennskapsforening når vi tenker på at det har vært kontinuerlig norsk tilstedeværelse på Madagaskar siden 1866. Utallige er de nordmenn som har tilbrakt kortere eller lengre tid på Madagaskar i misjon, bistand og andre ærender. Ganske mange gassere har i tidens løp vært i Norge på ulike oppdrag, besøk, studier og opptredener. Noen har også slått seg til i Norge, og noen har funnet sin livspartner her.

Felles for oss alle er at folket på denne øya står oss spesielt nær. Derfor angår det oss at våre venner har det vanskelig, når prisene stiger og landets økonomi går utforbakke, når korrupsjon og politisk vanstyre lammer fremtidshåp, når muligheter for utdanning og muligheter for å kunne bestemme egen fremtid lammes av negative konjunkturer og apati.

Samtidig opplever vi at Madagaskar, med all sin rikdom i natur og folkeliv omtrent ikke eksisterer i norsk presse, næringsliv, turisme, offentlig bistand og norsk internasjonal politikk. Madagaskars unike miljø – et levende biologisk

museum – burde vært en gullgrube for naturforskere, men i Norge har natur og miljøinteresserte knapt hørt om øya.

Madagaskar er øya mellom øst og vest. Befolkningsmessig og kulturelt har landet røtter både i Asia og Afrika. Landet har rike tradisjoner når det gjelder språk, kunst, musikk og folkeliv. Men dette har ikke norsk misjon klart å formidle tilbake til norsk virkelighet – selv om det finnes unntak.

Siden 1972 – og faktisk helt til 1992 – var det norsk representasjon på Madagaskar i forbindelse med FIFAMANOR-prosjektet. Da NORAD faset ut støtten, ble det sagt at Madagaskar fortsatt skulle få tilsvarende bistand, overført gjennom frivillige organisasjoner og FN-organisasjoner som UNICEF, ILO, UNESCO og andre. Madagaskar opprettholdt sin plass på regionbevilgningen og var norsk samarbeidsland helt til den forrige regjeringen i statsbudsjettet for 2002 tok landet bort fra listen over samarbeidsland. Noen av oss tok det opp med utviklingsminister Hilde Frafjord Johnson som overtok kontorene like etter. Hun hevdet at

styresettet på Madagaskar måtte endres radikalt før det var aktuelt å ta landet inn i varmen igjen på grunn av utstrakt korrupsjon og vanstyre.



Øyvind Dahl,  
leder for VNM

Ved valget på ny nasjonalforsamling rett før jul ble nyorienteringen stadfestet. Dette gjør at tiden nå er inne for å se på nye muligheter for norsk – gassisk samarbeid.

Det er aldri for sent. Vennskapsforeningen Norge – Madagaskar er stiftet på et tidspunkt da Madagaskar har vendt et blad i sin historie. Det er store muligheter for et videre norsk–gassisk samarbeid og vennskap, ikke bare på felter som bistand og misjon. Som nevnt i foreningens vedtekter, vil vi ”bidra til vennskap, utveksling og samarbeid mellom de to land på bredest mulig basis innenfor områder som kultur, bistand, miljø, turisme og næringsutvikling”. Dessuten vil vi ”informere om gassiske forhold i Norge” og ”støtte arbeidet for en fredelig, demokratisk og samfunnsnyttig utvikling på Madagaskar”. Det er bare å hive seg rundt – vi er i gang!

## MARESAKA [www.madagaskar.no](http://www.madagaskar.no)

**Redaktør** Mona Sorknes tlf. : 93 61 69 28  
e-post: monasor@hotmail.com

### Øvrig redaksjon

Jon E. Bakke, Rolf Ekenes,  
Arne Morten Rosnes, Olav Høimyr

Bladet er utgitt med støtte fra Utenriksdepartementet.

### Styret i Vennskapsforening Norge - Madagaskar:

**Leder** Øyvind Dahl 24 11 11 57  
e-post: od@bnn.no

### Øvrige styremedlemmer

Sidonie Hansen, Endre Haraldseide, Jan Erik Furunes, Heri Ramampiaro, Suzanne Razafimasy Oisen, Ellen Veia Rosnes, Hans Roger Selnes.

## INNHOOLD

nr. 1-03

- 5 Ny kurs for Madagaskar**  
Fra Ratsiraka til Ravalomana
- 8 Kvegtyver redder skogen**  
WWF - Verdens naturfond på Madagaskar
- 13 Venner av Madagaskar**  
Slik ble VNM stiftet

### FASTE SPALTER

s2 Redaktøren  
s3 Leder VNM

s12 Her skulle du vært  
s16 Notiser om Mad.  
s19 Kronikk

Forsidebilde: Leif John Fosse, WWF-Norge

# Ambassadørbesøk i Oslo

**Den nyutnevnte ambassadøren i Ravalomanana regjeringen, Denis Andriamandroso, var på Norgesbesøk like før jul. Ambassadøren ankom Oslo den 10. desember og besøket varte i to dager.**



*Denis Andriamandroso på besøk.*

Av Mona Sorknes

■ I løpet av besøket hadde ambassadøren flere møter. Først og fremst leverte han sine akkreditiver til kong Harald. Han hadde også møter med bistandsminister Hilde Frafjord Johnson og representanter for Utenriksdepartementet og NORAD.

På tross av et tettpakket program hadde vennskapsforeningen Norge – Madagaskar gleden av å kunne motta ambassadøren i Oslo. Alida Boye fra vennskapsforeningen Norge – Mali sørget for hjerterom og husrom, og mottakelsen ble holdt i lokalene til Senter for Utvikling og Miljø (SUM) ved Universitetet i Oslo.

Mottakelsen fikk bred oppslutning. Et tyvetalls Madagaskar-venner hadde møtt frem for å ta imot ambassadøren. Enkelte hadde tatt turen fra distriktene, både fra Rogaland og Hedmark. Blant de fremmøtte var Generalkonsul Finn Andresen, representanter for vennskapsforeningens styre og professor Jarle Simensen.

På tradisjonelt gassisk vis ble mottakelsen innledet med en forrykende kabary v/ vennskapsforeningens formann Øyvind Dahl. En slik mottakelse er vanligvis ikke noe å le av, men i en norsk kontekst, og omstendighetene tatt i betraktning, bidro den til at stemningen ble munter og til en viss grad uformell.

Ambassadøren fortalte først kort litt om sin egen bakgrunn. Denis Andriamandroso ble født i misjonsbyen Antsirabe i 1945. Fra 1972 til 1984 hadde han en ledende stilling i Madagaskars finansdepartement. Foruten morsmålet snakker han flytende engelsk, fransk og tysk, og han har jobbet og studert i flere europeiske land. Fra 1991 til 1994 var han ved universitetet East Anglia i Norwich. Han har også teknisk utdanning fra Berlin.

Siden har Andriamandroso arbeidet som forsker og som forretningsmann, hovedsakelig i Strasbourg og i Tyskland. Ambassadøren og hans kone har bodd flere år i Tyskland, men høsten 2002 kunne de flytte inn i en ny ambassade i Falkensee området i Berlin. Ambassaden består av to hovedbygninger. Kontorbygningen er stilmessig bygget som en miniatyr av Rova bygningen i Antananarivo, mens ambassadørboligen er en etterligning av den velkjente byggestilen man finner i områdene rundt Madagaskars hovedstad.

Hva kunne så ambassadøren fortelle om veien videre for den nye regjeringen? Andriamandroso svarte unnvikende på spørsmål rundt Amnesty Internationals



*Denis Andriamandroso er Madagaskars mann i Berlin.*

rapporter om politiske fanger i Madagaskars fengsler. Han var heller ikke interessert i å diskutere interne politiske anliggender. Derimot understreket Andriamandroso at han som ambassadør særlig er opptatt av Madagaskars økonomiske utvikling. Ravalomamana-regjeringen ønsker å legge mindre vekt på samarbeid med Frankrike enn den forrige regjeringen. Madagaskar ønsker seg nye hovedsamarbeidspartnere og ambassadøren la vekt på viktigheten av Norges økonomiske bistand til Madagaskar.

Andriamandroso ønsket alle medlemmer i vennskapsforeningen velkommen til å bidra med forslag og initiativ til prosjekter som kan bedre leveforholdene for befolkningen i Madagaskar. Han understreket at ambassaden i Berlin stiller seg til disposisjon for spørsmål og veiledning så langt det lar seg gjøre.

Mottakelsen ble avsluttet som det seg hør og bør på norsk manér med kaffe og hjemmebakte kaker.

- Og så en kabary til slutt.....!

# Hvem er Marc Ravalomanana?

**Marc Ravalomanana er kometen på Madagaskars politiske himmel. Da han stilte som presidentkandidat høsten 2001 var han ikke medlem av noe politisk parti.**

Av Øyvind Dahl

**M**arc Ravalomanana er kometen på den politiske himmel. Da han stilte som presidentkandidat høsten 2001 var han ikke medlem av noe politisk parti. Ved valget på ny nasjonalforsamling 15. desember 2002 fikk hans nystiftede parti "Jeg elsker Madagaskar" (*Tiako i Madagasikara*) (TIM) 102 av 160 plasser. Sammen med støttepartiet AVI, som fikk 23 plasser, hadde han det som kalles et "komfortabelt flertall".

Marc Ravalomanana (52 år) kommer fra den største etniske gruppen på Madagaskar, nemlig *merina*. Selv om han har adelige røtter (*andriana*), kom han fra fattige kår på landsbygda i området rundt Ambatomanga øst for Antananarivo. Som skoleungdom måtte han bidra til familiens inntekter ved å transportere melk på sykkel. Men han gjorde mer enn det. Han fikk innblikk i melkeforedlingens hemmeligheter ved å delta på kurs i Sverige og Danmark. Han satset på å foredle melken, laget yoghurt, smør og ost. I 1981 oppnådde han som 33 år gammel yoghurtprodusent, å få lån fra Verdensbanken. Det gjorde det mulig for ham å importere billig melkepulver fra Sør-Afrika og overskuddslagre av smør fra Europa. Slik kunne han presse prisene og mange lokale produsenter måtte gi opp. Flere norske landbruksfolk har vært svært kritiske til hans metoder. Men uansett, gjennom målbevisst satsning og stor arbeidskapasitet har han gradvis bygd opp et stort forretningsimperium med navnet

TIKO. Enhver som kommer til Madagaskar, vil se blå og grønne reklameplakater og store lastebiler som frakter produktene over hele landet. I dag produserer TIKO også matolje, mineralvann og andre næringsmidler. Det bemerkelsesverdige ved suksessen er at han istedenfor å satse på eksport av råvarer er blitt rik ved å selge sine varer på det innenlandske markedet.

Fortellingen om den fattige gutten som er blitt en av Madagaskars rikeste menn, har bidratt til et *image* om at det er mulig å realisere den "gassiske drøm" – å bli rik i eget land. I dag har TIKO eget trykkeri, egen radio og fjernsynskanal og et godt utbygd distribusjonsnett med lastebiler, eget fly og sju helikoptre. Som forretningsmann har Marc også knyttet internasjonale forbindelser med Tyskland, Sør Afrika og USA. Slik representerer han en nyliberalisme som passer godt inn i globaliseringens tidsalder. Det sies at han snakker bedre engelsk enn fransk. Også her representerer han noe nytt i gassisk sammenheng, som har vær totalt dominert av den tidligere kolonimaktens franske språk.

Da Marc Ravalomanana stilte som presidentkandidat, hadde han vært borgermester i Antananarivo i to år. Det var nok til å vise at det var mulig å rydde opp i et somlete og ineffektivt byråkrati. Marc fikk fart på renovasjonsvesenet i byen. Gatene ble feid, og søppel kjørt bort. Det er slike ting som vanlige folk legger merke til. Som borgermester viste han sin interesse



President Marc Ravalomanana

for gater og veier. Gateselgere med ulovlige boder, som nærmest kvelte trafikken, måtte bort. Det tradisjonsrike fredagsmarkedet som dekket hele byens sentrum, ble henvist til nye områder som ikke blokkerte transporten.

Marc er visepresident i Den reformerte kirken (FJKM) og venn av kardinal Razafindratandra i den katolske kirken. På enkelte områder likner han vår egen Hans Nilsen Hauge som kombinerte en religiøs overbevisning med økonomisk entreprenørvirksomhet. Under valgkampen brukte han et bibelsitat som motto: "Frykt ikke – bare tro". Gatedemonstrasjonene som fant sted dag etter dag under generalstreiken våren 2002, ble ofte innledet med andakt med deltagelse av hvitkleddede hyrder fra den gassiske vekkelsesbevegelsen.

Marc har sagt at han vil satse på kamp mot fattigdom og korrupsjon. Han vil sikre demokrati og knytte sammen ulike etniske grupper istedenfor "splitt og hersk" -taktikken til sin forgjenger. Han vil satse på infrastruktur: veier, havner og flyplasser for å få frem varene som produseres rundt på øya. Programmet er en "hurtig økonomisk utvikling" og oppskriften er "*public-private-partnership*". Uten politisk erfaring må Marc nå vise at "landet kan styres som en bedrift".

## Ny kurs for Madagaskar?

# Fra Ratsiraka til Ravalomanana

Av Øyvind Dahl

■ **Ved innsettelsen av Marc Ravalomanana som president den 6. mai 2002 begynte en ny epoke for de 15 millionene som bor på verdens fjerde største øy.**

Spørsmålet er om folkets håp som demokrati, åpenhet, godt styresett og økonomisk vekst blir innfridd etter at Didier Ratsiraka flyktet til Frankrike 6. juli 2002. I hvert fall har folket gjennom det fremskyndede valget på ny nasjonalforsamling 15. desember 2002 gitt Ravalomanana et kraftig tillitsvotum. Sammen med støttepartiene fikk han nesten 80% av stemmene.

Ratsiraka (68) kom til makten i 1975 med visjoner om å gjennomføre en sosialistisk revolusjon. Imidlertid innhentet de økonomiske realiteter regimet utover i åttiårene. Alle røde lys blinket: Eksporten kollapset, offentlige utgifter økte dramatisk, uten at folk fikk nødvendige helse- og skoletjenester. Det ble tatt opp store lån i utlandet til prestisjeprosjekter som ikke ga økonomisk uttelling, presensensur var innført, samtidig økte korrupsjon og nepotisme, ikke minst anført av presidenten selv og hans nærmeste familie. Sosialisme og politikk ble nesten et skjellsord. Det førte til en folkelig oppstand i 1991 som førte til Ratsirakas fall høsten 1992. Zafy Albert, som hadde ledet opposisjonen, ble valgt til ny president i 1993. Imidlertid ble han konstitusjonelt avsatt i 1996 og Ratsiraka gjorde et overraskende come-back.

### Dramatisk presidentvalg

Presidentvalget den 16. desember 2001 var et regulært valg etter Ratsirakas første 5-års periode.

Etter å ha sikret seg nesten diktatoriske fullmakter, var han sikker på å kunne manipulere presidentvalget.

Ved valget hadde han imidlertid en sterk og ambisiøs utforderer, nemlig forretningsmannen og borgermesteren i hovedstaden Antananarivo, Marc Ravalomanana (52). Ravalomanana ble båret frem av en sterk populistisk bølge som hadde ett mål: å styrte Ratsiraka. Etter at Forfatningsdomstolen (HCC), der flertallet var oppnevnt av Ratsiraka, kunngjorde at Ravalomanana ikke hadde fått over 50% av stemmene, noe som nødvendiggjør en annen valgomgang, erklærte han generalstreik. Hundretusener av mennesker samlet seg hver dag i gatene i hovedstaden og forlangte ny opptelling av valget. Kirkene ga sin støtte til kravet. Ravalomanana hadde selv samlet stemmetallene på samtlige valgkontor og mente han kunne dokumentere nærmere 52%. Den 22. februar 2002 lot han seg innsette som president uten å ha HCC i ryggen slik forfatningen krever. Han tok dermed hånd om statsapparatet og innsatte juristen Jacques Sylla som statsminister.

Ratsiraka på sin side erklærte unnakstilstand, men hadde i realiteten mistet grepet om det sentrale statsapparatet. Han flyktet da til havnebyen Toamasina der han forventet støtte fra sin egen etniske gruppe, sosiale nettverk og allianser. Hans guvernører i kystprovinsene Mahajanga, Toliara, Toamasina og Antsiranana støttet ham og erklærte en uavhengig føderal stat med sentrum i Toamasina.



Foto: Arne Morten Rosnes

Ravalomanana fikk snart kontrollen over innlandsprovinsene Antananarivo og Fianarantsoa. Men Ratsiraka blåste til gamle motsetninger mellom kystbefolkningen og innlandsbefolkningen. Hans militsgrupper sperret alle veier til hovedstaden Antananarivo ved å sprengte broer og sette opp barrikader. Målet var å kvele hovedstaden som var sterkt avhengig av drivstoff og andre importvarer fra havnebyen Toamasina.

I april erklærte Høyesterett at Forfatningsdomstolens sammensetning var ugyldig og den nye domstolen erklærte Ravalomanana som vinner av valget med 51,46% mot Ratsirakas 35,9%. Den 6. mai kunne Ravalomanana under stor jubel tas i ed som Madagaskars lovlige valgte president på byens store fotballstadion.

Ved flere anledninger forsøkte Organisasjonen for Afrikansk Enhet (OAU) å megle i tvisten.

I april ble det undertegnet en

avtale mellom de to partene i Dakar om å blegge striden. Ratsiraka respekterte ikke avtalen og forlangte en folkeavstemning, noe som etter planen bare skulle settes i verk dersom det viste seg at ingen hadde oppnådd 50% av stemmene ved valget. OAU og Frankrikes lunkne holdning til å anerkjenne den siste valgopptellingen har utvilsomt ført til en forlengelse av konflikten.

De militære styrkene erklærte seg lenge nøytrale i konflikten, men etter presidentinnsettelsen krevde folks utålmodighet militære aksjoner mot militsgruppene i Ratsirakas kystprovinser. Det ble da tydelig at Ratsiraka ikke hadde den folkelige støtten som Ravalomanana hadde opparbeidet, heller ikke i provinsene. Etter at henholdsvis Toliara, Mahajanga og Antsiranana falt for de militære aksjonene, nesten uten motstand, flyktet Ratsiraka til Frankrike den 6. juli. Når også Toamasina falt, hadde Ravalomanana de facto kontroll over hele landet og oppnådde endelig internasjonal anerkjennelse. Seks måneders krise var slutt. Til sammen regner en at ca. et hundretalls mennesker, vesentlig fra militsgruppene, ble drept i trefningene.

**Hvilken kurs velger Marc?**

Ravalomanana brukte tiden godt før valget på ny nasjonalforsamling. I høst har han reist på kryss og tvers rundt i landet i ukene før valget. Ratsirakas

tidligere tilhengere, guvernører, generaler og andre som bidro til veisperringer og brosprengninger, er arrestert og blir stilt for retten. Rett før valget kom Amnesty International med en rapport som kritiserer begge sider av konflikten for brudd på menneskerettighetene, tortur og drap.

Ravalomanana har rukket flere utenlandsreiser. Han deltok på miljøtoppmøtet i Johannesburg i august, og talte i FN ved åpningen i september. USA, Sveits og Tyskland har vært besøkt for å få nye utenlandske investorer til Madagaskar. Han har deltatt på konferansen for fransktalende land i Libanon, på møtet Frankrike arrangerte om sine relasjoner til Afrika i februar 2003, og på møtet for alliansefrie stater i Malaysia like etter.

Krisen har kostet. Madagaskar har de siste årene opplevd en moderat økonomisk vekst. I 2001 var økningen i Brutto nasjonal produkt (BNP) 6,7%. Economic Intelligence Unit (EIU) anslår at resultatet i 2002 vil bli -10%. Det forventes likevel at veksten etter endringen av regimet raskt vil ta seg opp igjen, slik at Madagaskar vil oppnå ca 8% i 2003. Jordbruk og fiskeri, som har stått for 34% av BNP, har vært rammet av krisen fordi distribusjonen har vært sterkt hemmet av veiblokadene med følgende prisstigning. Service-næringer som transport og turisme er sterkt redusert. De siste år har

disse næringene stått for 52% av BNP. Småindustrien, som hadde tatt seg opp i såkalte frie soner, har nærmest kollapset slik at 150.000 er blitt arbeidsløse. Helsesituasjonen er kritisk for de mange fattige. Omtrent halvparten av barn under to år er underernært. Skolesystemet har lenge vært neglisjert, og analfabetismen har økt i senere år.

Forretningsmannen Ravalomananas program er rask økonomisk vekst, demokratisering og kamp mot korrupsjon. De internasjonale institusjonene som Verdensbanken, Pengefondet og andre donorer vil gi 2,4 mrd. dollar over en fireårsperiode i lån. Det er også gitt andre bidrag til gjenreisning av økonomien. I første omgang skal det satses på infrastruktur: veier, havner og flyplasser. Næringslivet skal privatiseres og liberaliseres.

Men det store spørsmålet er om liberaliseringen bare vil bidra til at de rike blir rikere og de fattige fattigere. Uten at det blir satt i verk sosiale tiltak og skapt nye arbeidsplasser, ikke minst for de fattige i storbyene, kan det fort utvikle seg ny misnøye, nye gatedemonstrasjoner og nytt kaos. Popularitetsbølgen som løftet Marc Ravalomanana fra gaten til palasset kan fort flate ut, for er det noe denne krisen har vist, så er det at den politiske kappen kan snus fort etter den vind som blåser sterkest.

**Resultatet av valget på ny nasjonalforsamling den 15. desember 2002**

Det er 160 plasser i den nye nasjonalforsamlingen. AREMA, president Ratsirakas parti, hadde 63 plasser i den forrige nasjonalforsamlingen.

Den nye nasjonalforsamlingen fikk følgende sammensetning:

<b>Politisk parti</b>	<b>kandidater</b>
- Tiako i Madagasikara (TIM)	
(Jeg elsker Madagaskar)	102

- Firaisankinam-pirenena (Nasjonal solidaritet)	23
- Independant (Uavhengige)	22
- Rassemblement pour la social-démocratie (RPSD)	5
- AREMA (Ex-pres. Ratsirakas parti)	3
- MFM (Proletarpartiet)	2
- Leader Fanilo	2
- Herim-BahoakaMitambatra (HBM) (Folkets forende krefter)	1

Av de 160 delegatene er det bare åtte kvinner.

Valgdeltakelsen i de seks provinsene var som følger:

<b>Provins</b>	<b>Deltakelse</b>
Antananarivo	70,88 %
Antsiranana (Diégo Suarez)	64,60 %
Fianarantsoa	66,77 %
Mahajanga (Majunga)	64,33 %
Toamasina (Tamatave)	67,40 %
Toliara	64,56 %
Gjennomsnitt	67,55 %

Det var totalt 6 145 320 stemmeberettigede, og 4 151 454 som avla stemme.

## WWF - Verdens naturfond



Zombitse Nasjonalpark med Vohibasia-skogen i bakgrunnen - Bilde: WWFCanon/O.LANGRAND

# Kvegtyver redder skogen

**Avskogning er et enormt miljøproblem på Madagaskar. Men kvegtyvens tradisjonelle sanksjonssystemer har reddet flere skoger de siste årene.**

Av Anne Hege Simonsen

**F**or ordens skyld: Bara-folket på Madagaskar er langt mer enn kvegtyver. De driver stort sett kvegdrift på helt regulært vis, og de lever også av litt jordbruk og av å sanke honning. Men det fester ære til kvegtyveri i gitte situasjoner, og en mann som ønsker å gifte seg må bevise sin manndom ved å stjele fra nabofolkene. Som i sin tur stjeler fra baraene. I et miljøperspektiv er det fine med denne ordningen at baraene trenger skog for å gjemme de stjalne kyrne, i tillegg

til at de trenger skog for å gjemme de stjalne kyrne, i tillegg til at de trenger skog såvel for å gresse kyrne som i religiøs sammenheng. Og dette blir nå brukt av WWF som har kommet opp med en metode for lokalt samarbeid som det er stor interesse for også i resten av Madagaskar.

## Samarbeid og tillit

- Tillit er nøkkelordet, sier Bernard Koto som koordinerer det såkalte Zombitse-Vohibasia-programmet på Madagaskar. Han er selv gasser fra en fattig familie, men er utdannet i Bordeaux i Frankrike.  
- Jeg tror bakgrunnen min virker positivt inn, sier han, og fortsetter.  
- Min oppgave var å forsøke å finne

en måte å få en slutt på de enorme avskogningsproblemene i området. Den eneste måten å gjøre det på var å få til et nært samarbeid med lokalbefolkningen. Jeg tok av meg sandalene og spiste, sov og ofret til lokale helligdommer som dem. Etterhvert fikk de tillit til at jeg var en seriøs person. Så begynte vi å samarbeide. Problemet i Zombitse-Vohibasia området på det sørlige Madagaskar var en galopperende avskogning. I gjennomsnitt 800 hektar skog forsvant årlig - en trussel mot såvel lokalbefolkningen som det biologiske mangfoldet i området. I motsetning til mange andre afrikanske land - og for en del land i den tredje verden generelt - var det ikke først og



fremst næringslivsinteressene som sto bak avskogningen. Synderne var fattige immigranter som flyttet fra økologisk nedslitte områder i andre deler av landet. De brant ned skogen for å produsere trekull, eller for å rydde jord til maisdyrking. Maisen eksporterte de til Europa, der den ble brukt til grisefor.

### **Dina - en lokal lov**

Nøkkelen til samarbeidet mellom Bernard og lokalbefolkningen går under navnet "dina". Dina betyr et sett tradisjonelle normer og verdier som regulerer såvel samfunnet som ressursforvaltningen, både fra forfedre, nålevende og kommende generasjoner. - Det finnes en "dina" for alt; ekteskap, for arbeid og så videre. Vi fant ut at det var på tide å bruke "dina" til å få slutt på avskogningen, forteller Bernard. Baraene, som utgjør den opprinnelige befolkningen, og immigrantene, som har bodd i området i 20 år, diskuterte seg frem til hvilke regler som skulle etterleves, og hvilke sanksjoner som skulle brukes mot folk som brøt reglene.

- En fyr hogget ned ulovlig skog for å se om "dinaen" virkelig ville fungere. Han trodde ikke på det, og ventet nok at jeg skulle påkalle myndighetene, sier Bernard. Men i stedet ble han dømt av landsbyen til å betale tre geiter i bot, og landsbyen spiste boten i fellesskap. Ved mer alvorlige, eller gjentatte forseelser risikerer en skoghogger å bli forvist fra lokalsamfunnet. Og det er ingen spøk. For immigrantbefolkningen var det heller ingen spøk å miste livsgrunnlaget sitt - som lå i skogen. En del av konseptet er derfor å bruke bistandsmidler til å finne alternative leveveier for dem. Og så langt fungerer systemet over all forventning.

### **Safir-utvinning**

Denne solskinnshistorien er også omfavnet av gassiske myndigheter, som riktig nok har mange fine planer for hvordan de skal verne den helt særegne naturen på øya, men



*Oksene på bildet er ikke stjålet. Foto: Ellen Vea Rosnes*

som mangler både økonomiske og menneskelige ressurser til å gjøre noe aktivt.

- Jeg vet ikke hvor mange millioner som er kastet bort på importerte bistandsprosjekter, både når det gjelder miljø og fattigdomsbekjemping. Til å begynne med trodde ikke myndighetene heller at det var mulig å hindre avskoging uten å bruke statlige sanksjoner. En grunnleggende feil i mye bistandstenkning, er at man tror at folk bare er opptatt av verdier i form av penger. Men poenget er at folk yter det de kan, hvis de føler et eiendomsforhold til prosjektet. Og det

har ingenting med penger å gjøre. Det er viktig å huske når bistandsmidlene tørker inn og folk skal klare seg selv, sier Bernard. Men selv om alt fungerer etter boken i øyeblikket, ser Bernard med bekymring på at man i året som gikk har begynt å utvinne safirer rundt skogområdene som nå er under lokal kontroll. Og her er det ikke bare lokale fattigfolk som er implisert, men også internasjonale interesser. De gnager seg inn mot skogene, og myndighetene har liten styringsevne. Og ovenfor dem har ikke baraenes tradisjonelle sanksjonsmuligheter samme styrke, sier han.

## WWF - Verdens naturfond

# Lokalsamfunnsbasert skogforvaltning i det sørvestlige Madagaskar

■ **Knapt noe sted i verden forsvinner skogene fortere enn i Madagaskar. Zombitse og Vohibasia er de største gjenværende områdene med tørr tropeskog i den varme og tørre regionen sørvest på Madagaskar. Områdene har et unikt mangfold av plante- og dyrearter, hvorav flere kun finnes i disse skogene.**

Av Anne Hege Simonsen

WWF har bidratt til å redusere avskogingen ved å blåse liv i tradisjonelle lover for ressursforvaltning og forbedre levekårene for lokalsamfunnene. Desentralisering og den politiske krisen landet gikk gjennom i 2002 øker behovet for kompetanseutvikling i lokalsamfunnene.

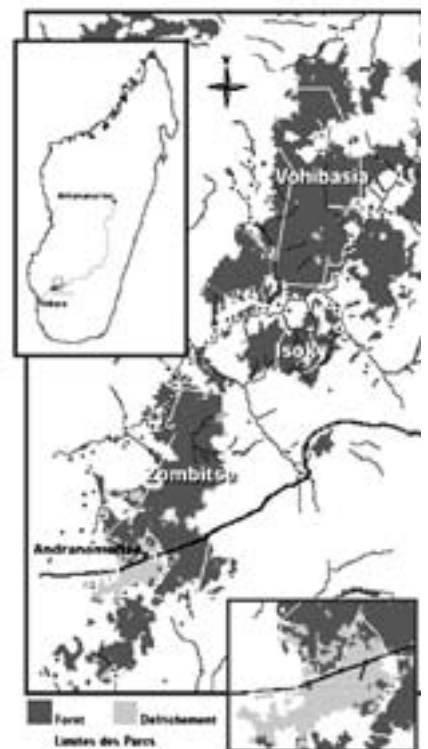
En gang var store deler av Madagaskar dekket av skog, men i dag er bare ti prosent igjen. Tømmerhogst, svedjebbruk og produksjon av trekull reduserer arealet ytterligere hvert år. Et av de siste skogområdene på den sørlige delen av øya utgjøres av Zombitse og Vohibasiaskogene. Forsvinner skogen her vil dette ramme jordbruk, kveghold og lokale nedbørsmønstre i store områder. Dessuten vil det føre til at mange planter og dyr som kun finnes i dette området, og som utgjør overgangformer mellom regnskogen i øst og de tørre skogene i vest, forsvinner for godt.

Barafolket driver med kveg og utgjør den opprinnelige befolkningen i området. Baraene håndhever en rekke tabuer (fady) mot hogging av skogen. Her holder nemlig forfedrene til. Den tette skogen er også

godt egnet for å gjemme kveget fra tyver, og for å skjule krøtter som baraene selv stjeler fra nabofolkene som ledd i sine manndomsprøver. Kvegdrift er viktig over hele Madagaskar, og ikke kun for kjøtt og melk. Kveget utgjør en form for vandrende kapital, og er et viktig tegn på status, ikke minst i forbindelse med begravelser. De siste tjue årene har stadig flere folk kommet hit fra områder ellers i landet som er enda mer nedslitt i økologisk forstand. Etter å ha hogd og svidd av skogen, lager nybyggerne trekull av veden og dyrker mais for eksport til Europa (der kornet blir brukt som grisefor!).

Nybyggerne har ikke samme tilknytning til skogen som baraene, og konflikter om ressurser oppstår. Som om ikke dette var nok, har titusener av folk fra hele landet kommet til de siste årene for å lete etter safirer, noe som har gjort situasjonen helt kritisk. Hva gjør WWF? WWF har arbeidet i Zombitse og Vohibasia siden 1992 med å sette lokalsamfunnene i stand til å redde de siste restene av skogen. Området er nå erklært som nasjonalpark. Parken er delt inn i vernesoner (hellege eller biologisk viktige områder) såvel som ulike typer brukssoner, alt i samråd med representanter for de ulike lokalsamfunnene. I stedet for å satse på autoritære metoder for håndheving og kontroll med skogen, støtter prosjektet opp under dinaen, et sett av tradisjonelle normer og verdier som regulerer samfunnet og ressursforvaltningen på vegne av forfedrene og kommende generasjoner. Folk som tar seg til rette og hogger tømmer eller svir av skog på tvers av disse reglene møter

kritikk fra naboene og vil ofte bli idømt bøter eller annen straff. Som følge av denne gjenopplivingen av tradisjonelle normer og autoritetsstrukturer har avskogingen stanset opp, etter å ha ligget på 800 hektar per år før prosjektet tok til. WWF forsøker også å få safirskjerpingen inn i mindre destruktive former gjennom organisering, utdanning og medgling mellom de ulike interessene.



Kart over avskogingsområder.

Kilde: WWF - Verdens Naturfond

## FAKTA: WWF

**WWF Verdens Naturfond,  
Postboks. 6784 St. Olavs  
Plass Besøksadresse:  
Kristian Augusts gate  
7A 0130 Oslo. Tlf: 22 03  
65 00 / Fax: 22 20 06 66  
info@wwf.no, www.wwf.no**

WWF har videre satt lokalsamfunnene i kontakt med ulike organisasjoner og myndigheter for å bedre livsvilkårene i området. Disse prosjektpartnerne driver med vanningsystemer for jordbruket, energi-effektivisering, landsbyklinikker og kredittsystemer. I tillegg ønsker barane å utvikle økoturisme for å fokusere på den særegne naturen og kulturen i området. Lokalsamfunnene tar aktivt del i forvaltningen av parken, og beholder selv halvparten av inntektene som kommer fra parkdrift og turisme, til lokale utviklingstiltak.

Oppnådde resultater: WWF tok initiativ til et prosjekt i dette området i 1992 med støtte fra NORAD. Prosjektet har til nå oppnådd følgende:

- Avskogingen er kraftig redusert (fra 2.360 ha mellom 1988 og 1991 til 1 hektar i 1995/1996-sesongen). Det er kun registrert mindre avskoging etter denne tid.

- Lokale myndigheter og tradisjonelle ledere og normer er mobilisert og støtter nå aktivt bærekraftig ressursforvaltning.

- Nasjonalpark er opprettet med ulike soner hvor landsbybefolkningen kan drive bærekraftig ressursforvaltning. Forvaltningsplan og sonering er utarbeidet i samarbeid med lokalsamfunnene.

- Produktivt landbruk er etablert i tidligere avskogede områder, og forsøk med nye jordbruksmetoder finner sted.

- Utdanning og helse i området er støttet gjennom bygging av nye skoler og landsbyapoteker. Flere uavhengige evalueringsrapporter



*Allé med baobab ved Morondava.*

*Bilde: Leif John Fosse, WWF - Verdens Naturfond*

har konkludert med at prosjektet har vært vellykket så langt.

Videreføring Prosjektet ble avsluttet i 2002, samtidig med at ansvaret for forvaltningen av nasjonalparken ble overført til nasjonale myndigheter. I en eventuell videreføring vil det være viktig å fortsette å:

- Fokusere på det større økosystemet området utgjør en del av
- Fremme partnerskap mellom landsbygruppene og lokale myndigheter og frivillige

organisasjoner, slik at disse på en effektiv måte kan planlegge og gjennomføre verne- og utviklingstiltak på egen hånd.

- Bistå lokalsamfunn med å utvikle bærekraftig forvaltning av skogsområder utenfor nasjonalparken.

Prosjektet hadde et budsjett på ca. 1,5 mill. kr per år, tilsvarende ca. 15 årsverk per år. Prosjektet var finansert med 20 prosent fra TV-aksjonen '96 Miljø for livet, og 80 prosent fra NORAD.

## Andasibe - Perinet

**Mindre enn to timers kjøretur i vakre omgivelser østover fra hovedstaden finner vi byen Andasibe**

Av Jon Erik Bakke

Naturreservatet Analamazaotra er kanskje ikke så kjent navn, men nevnes Andasibe eller Perinet, så nikker de fleste Madagaskarkjennere på hodet. Mindre enn to timers kjøretur i vakre omgivelser østover fra hovedstaden finner vi byen Andasibe - i kolonitiden kalt Perinet. Selve byen er ikke noe særlig å se til - den er i forfall, men like i nærheten ligger flotte skogsområder som en Madagaskar-turist ikke må gå glipp av.

De fleste som drar hit kommer for å se den største av Madagaskars lemurer, nemlig indrien. I tillegg til å være den største nålevende lemuren, er den også den eneste av halvapene som kan rope - eller kanskje vi heller skal si synge - skikkelig. Både på morgenen og på ettermiddagen holder indriene "konsert" som kan høres opptil en kilometer unna! Disse ropene holder de små familieflokkene samlet mens de hopper rundt i trærne for å finne mat.

Indriene er lettest å få se på morgenen. Men som regel er det flere turistgrupper (guide er obligatorisk) som kommer til den samme familiegruppen, og da blir det ofte så urolig at indriene holder seg høyt oppe i trærne. Men hold ut, den tålmodige blir som regel belønnet. Etter en halv times tid forsvinner de fleste turistene, og hvis man da sitter rolig kommer etter hvert indriene ned mot bakken. Den heldige kan da få se disse vakre dyrene på noen få meters hold.

På gassisk kalles indrien for Babakoto - "Kotos far". En legende forteller at en indri reddet gutten Koto fra rasende villbier, og etter gassisk skikk er en som redder en annen fra å dø å regne som mor eller far til den som ble reddet. I takknemlighet bestemte folk også at indriene skulle regnes som menneskenes venn og derfor skal den ikke jaktes på. Slik kan en legende være vel så viktig for naturvernet som en



*Indri i Perinét Nasjonalpark, Madagaskar*

*Bilde: © WWFCanon/O.LANGRAND*

lovbestemmelse.

Men er man først kommet til Analamazaotra-reservatet, må en ikke nøye seg med å se indri. Her er flere lemurarter (både dagaktive og nattaktive), i tillegg til mindre dyr som kameleoner, vandrende pinner, børstepinnsvin og forskjellige fuglearter.

Har man med barn, eller selv har lyst til å få skikkelig nærkontakt med noen lemurer, er hotellet Vakona noen kilometer norover fra Andasibe verd et besøk. Mot en liten betaling - som også gir adgang til en krokodilledam - kan man besøke en liten øy i en elv der det finnes halvtamme lemurer. Med litt frukt i hånden kommer de villig fram og en kan kjenne på den nydelige og myke pelsen.

To hoteller anbefales i området: "Vakona" har høy standard og badebasseng, og priser deretter. Et rimeligere alternativ, men fullt brukbart, er "Feon'ny Ala" ("Skogens røst") som ligger helt inntil Analamazaotra-reservatet. Her vekkes man om morgenen av indriene, ganske så eksotisk!



*I styret for Vennskapsforeningen for Norge-Madagaskar sitter (fra venstre): Suzanne Razafimasy Olsen, Hans Roger Selnes (nestleder), Ellen Veia Rosnes, Sidonie Hansen, Øyvind Dahl (leder), Jan Erik Furunes. Endre Haraldseide (vara) og Heri Ramampiaro (vara) var ikke tilstede da bildet ble tatt.*

## Venner av Madagaskar

**Entusiastiske madagaskarvenner og madagassere bostatt i Norge var sent i oktober samlet til stiftelsesmøte for vennskapsforeningen Norge – Madagaskar. De har et felles mål om å styrke det gode forholdet mellom landene.**

Av Arne Morten Rosnes

Det var en entusiastisk forsamling av madagaskarvenner som var samlet til stiftelsesmøte for vennskapsforeningen mellom Norge og Madagaskar lørdag 19. oktober. Ideen til foreningen har vært der lenge, men en realitet ble den ikke før Jan Erik Furunes tok kontakt med Øyvind Dahl tidligere dette året. Initiativet hadde sitt utgangspunkt i krisen Madagaskar har vært igjennom det siste året. ”Det er utrolig den ikke er blitt opprettet før når Norge har hatt kontakt med Madagaskar siden 1866”, sa Øyvind Dahl i åpningen

av møtet.

### Bred bakgrunn

På stiftelsesmøtet var det samlet vel 70 deltakere fra mange miljøer. Felles for dem alle var deres kjærlighet til Madagaskar. Forsamlingen var en blanding av tidligere misjonærer, misjonærbarn, jordbruksfolk, forskere, shipping, NORAD og ikke minst en del madagassere. Generalkonsul for Madagaskar, Finn Andresen, var også aktiv i stiftelsen av vennskapsforeningen. Stiftelsesmøtet hadde også besøk av vennskapsforeningen for Sverige – Madagaskar, samt lederne for vennskapsforeningene Norge - Mali og Norge - Burkina Faso.

### Kulturformidling

Det ble understreket at vennskapsforeningen ikke skal være en bistandsorganisasjon, men på andre måter styrke det gode forholdet mellom Madagaskar og Norge. På

møtet kom det opp mange gode forslag på hvordan foreningen kan jobbe med alt i fra kulturformidling, språkkurs og lobbyvirksomhet til utveksling av fotball-lag og reiseveiledninger i bok og på internett.

### Bli medlem

Dersom du ønsker å bli medlem i vennskapsforeningen for Norge – Madagaskar kan du sende en e-post til Jan Erik Furunes: [hovfuru@online.no](mailto:hovfuru@online.no), eller ringe tlf: 73 85 34 80

# Vedtekter for Vennskapsforeningen Norge-Madagaskar

Ref. justeringer 04.11.02

Vedtekter for Vennskapsforeningen Norge-Madagaskar

Vedtatt på stiftelsesmøtet 19.10.02 og justert på styremøtet 04.11.02

## 1. Navn

Venskapsforeningen Norge-Madagaskar

## 2. Formål

Venskapsforeningen er en ideell, politisk og religiøst uavhengig forening med følgende målsetninger:

- å støtte arbeidet for en fredelig, demokratisk og samfunnsnyttig utvikling på Madagaskar

- å bidra til vennskap, utveksling og samarbeid mellom de to land på bredest mulig basis innenfor områder som kultur, bistand, turisme, miljø og næringsutvikling

- å informere om gassiske forhold i Norge

## 3. Medlemskap; personer

Foreningen har bare personlig medlemskap. Medlemskap er betinget av at det betales årlig kontingent.

Kontingent fastsettes av årsmøtet for det kommende år.

Hvert medlem har én stemme på årsmøtet.

## 4. Organisasjon

### Årsmøtet:

Alle foreningens medlemmer har stemmerett på årsmøtet, foreningens høyeste organ.

### Styret:

Styret består av en leder, en nest-

leder, fire medlemmer og to varamedlemmer. Halve styret velges hvert år av årsmøtet. Leder og nestleder velges for ett år. Styrets medlemmer velges for to år om gangen. Varamedlemmene velges for ett år om gangen. Styremedlemmene kan gjenvelges. Varamedlemmene innkalles ved medlemmers forfall.

Styret fatter sine beslutninger med vanlig flertall. Ved stemmelikhet er det styreleders stemme som er avgjørende.

Styret møter etter behov, dog minst to ganger i året.

### Styrets oppgaver:

Leder presiderer møtene og representerer foreningen utad.

Nestleder er lederens stedfortreder i tilfelle fravær. Leder og nestleder kan dele oppgaver mellom seg.

Styret konstituerer seg selv og skal ha en sekretær og en kasserer.

Kassereren fører foreningens regnskap.

Styret innkaller til styremøter og årsmøte og tar referat fra styremøtene.

Referat fra styremøter og årsmøteprotokoll samt brev undertegnes av leder eller nestleder.

Styret kan delegerer oppgaver til arbeidsgrupper og/eller enkeltpersoner som er medlemmer i foreningen, etter oppgavetype og/eller bosted.

## 5. Årsmøtet

Årsmøtet holdes en gang i året med minst to måneders varsel.

Ekstraordinært årsmøte kan når som helst besluttes innkalt av enten styret eller etter ønske fra 2/3 av medlemmene med minst tre ukers varsel.

Fast dagsorden på årsmøtet:

- Valg av møteleder og referent
- Årsmelding samt årsregnskap
- Arbeidsplan og budsjettforslag for det kommende året
- Fastsettelse av medlemskontingent
- Valg av styre, leder og nestleder. Valg av revisor og valgkomite som ikke er medlem av styret.

Vanlige vedtak fattes med alminnelig flertall på årsmøtet.

Endringer i vedtekter kan gjøres på årsmøtet med 2/3 flertall.

Vedtak om nedleggelse av Foreningen må fattes av to ordinære årsmøter på rad.

Ved foreningens nedleggelse fordeles restmidlene til de formål som årsmøtet måtte bestemme ved alminnelig flertall.

## 6. Finans

- Regnskapsår er 1. januar – 31. desember

- Foreningens virksomhet finansieres av medlemskontingent og andre inntekter

# Medlemsmøter

## Stavanger: To medlemsmøter med celebre gjester!

**8. mai** hadde VNM i Stavanger besøk fra Boda Ranjeva, kona til den gassiske utenriksministeren, Marcel Ranjeva. Varaordfører Bjørg Tysdal Moe fortalte fra Stavanger kommunes besøk til Madagaskar i mars og Nils Kristian Høimyr viste bilder. Det var også besøk av elever og to lærere fra vennsbyen Antsirabe. Ca 60 madagaskarvenner var møtt frem!

På møtet ble det også valgt et lokalstyre for foreningen i Stavanger (Se nedenfor!). Videre ble det arrangert en idedugnad der det ble foreslått å stimulere til utveksling innen kultur og idrett, samarbeid med skolene om å bruke den lokale Madagaskar-kompetansen, lobbyvirksomhet og annet kontaktskapende arbeid mellom de to landene. Også primærnæringene i området kan utfordres og gassere som jobber i Norge kan presentere sine studieprosjekter.

**19. mai** hadde VNM i Stavanger, med 50 mennesker til stede, besøk av den gassiske ambassadøren Denis Andriamandroso fra Berlin og Madagaskars generalkonsul i Norge Finn Andresen. Ambassadøren presenterte Madagaskar som mulighetenes land. Han svarte på spørsmål om reisemuligheter, økoturisme, rehabilitering av veier, gratis skole til alle barn, helsetilbud, energi, kirkens rolle i utviklingen og demokratibygging, gatebarn, friidrett og flere andre temaer.

Til slutt optrådte gasserne med gassisk dans "Afindrafindrao". Ambassadøren ble også med i dansen, og hele møtet utviklet seg til en stor familiefest. Ambassadøren viste seg også å være en habil pianospiller!

### Lokal VNM-komite i Stavanger:

Suzanne Olsen (leder),  
Miora Ranjeva, Herindrainy  
Andrianjafimanantsoa, John  
Magnus Nygaard, Marianne  
Skjortnes.

Kontaktperson Suzanne Olsen,  
Telefon: 72 89 01 02 eller 481  
06 896. E-post: suzraol@c2i.net

## Oslo: Fokus på utviklingen på Madagaskar etter presidentskiftet

**20. mai** var VNM i Oslo samlet med vel 50 deltakere. Øyvind Dahl orienterte om nyere politisk utvikling. Rolf Ekenes reflekterte over utviklingen sett i perspektiv av de politiske begivenhetene for ett år siden. Anders Wirak orienterte om gjennomgangen av all norsk bistand til Madagaskar som ble gjennomført like før jul i fjor. Kommisjonen han ledet har nettopp offentliggjort rapporten som var den første i sitt slag. Ingebjørg Gramstad delte sine inntrykk fra reisen hun gjennomførte i påsken. I samtalen etterpå kom en inn på misjonærenes politiske engasjement. Det ble også fremholdt

at det var viktig at foreningen tilstrebet politisk nøytralitet og en nøktern kritisk holdning til utviklingen på Madagaskar.

Komponisten Dozzy Njava og Marit Breen hadde innslag av gassisk sang og musikk. De hadde aldri sunget sammen før, men vi håper at dette kan gjentas senere. Det ble en stor suksess! Matpausen med hjemmebakt ga god tid til samtale. Gruppearbeidet bidro til at det ble knyttet kontakter om idrett, fotball, mat, kunst, håndverk, undervisningsopplegg og studentutveksling. Det ble valgt et nytt lokalstyre for Osloforeningen.

### Lokal VNM-komite i Oslo:

Erik Anthonisen, Arnhild Fjose,  
Sidonie Hansen, Anders Oterholm,  
Germain Rabearivelo og Ingelinn  
Gramstad Rabenorolahy, Ellen Vea  
Rosnes. (Komiteen skal selv velge  
leder.)

Kontaktperson Sidonie Hansen,  
Telefon: 920 34 600 E-post:  
sidonie@frisurf.no

# Notiser om Madagaskar

**I denne spalten finner du nyheter fra Madagaskar. De nyeste står først. Det er Øyvind Dahl som redigerer spalten på bakgrunn av informasjonen fra madagassiske hovedstadsaviser og andre informasjonskilder.**

## **Fredag 23. mai 2003**

Det meldes at det nasjonale kirkerådet FFKM (katolsk, luthersk, reformert og anglikansk kirke) gikk ut med støtte til regimet på tirsdag 20. mai og advarte mot uroligheter "som igjen kan kaste landet ut i oppløsning". Uttalelsen kom dagen etter at forsvarsministeren Jules Mamizara holdt en pressekonferanse der han advarte opposisjonen mot uroligheter, oppstand og vold mot privat eiendom. Opposisjonen, som har samlet seg under forkortelsen KMMR, (Komite for forsvar av sannhet og rettferdighet) sier at kirkelederne med sine uttalelser er partiske og avskjærer seg fra muligheten til å spille en rolle som meglere i en mulig fremtidig konflikt. De anklager videre førsteminister Jacques Sylla og vise-førsteminister Zaza Ramandimbarison for ikke å ha tatt del i den folkelige motstand på 13. mai plassen. "De som ikke har vætet skjorten har ingen rett til å styre," hevder de. Den tidligere avsatte presidenten, Zafy Albert, den avsatte PDS (provinssjef) fra Fianarantsoa, Pety Rakotoniaina, og den avsatte PDS fra Toliara, Thierry Raveloson, er blant frontfigurene i opposisjonen. Et møte som var tillyst den 13. mai på Mahamasina stadion, ble ødelagt av pøbel, og et nytt møte er annonsert den 31. mai.

## **Tirsdag 6. mai 2003**

Det er ett år siden den 52 år gamle Marc Ravalomanana ble offisielt innsatt som lovlig valgt president på Madagaskar etter en politisk krise som varte i seks måneder inntil den forrige presidenten Didier Ratsiraka flyktet til Frankrike den 6. juli 2002. Høsten 2002 var preget av å få de ulike statsinstitusjonene på plass og valg på ny Nasjonalforsamling den 15. desember. Slik sett er det først nå i 2003 at Madagaskar har kunnet ha et noenlunde politisk stabilt styresett. Presidentens mål har vært å få på plass "en hurtig og varig økonomisk utvikling" noe som har vist seg å ikke være så fort gjort. Men det er gjort en stor innsats med veier og infrastruktur, det er en ny optimisme å spore blant folk, relasjonene til utlandet er normalisert, sist med det offisielle statsbesøket til Frankrike. Det er ventet at Den Afrikanske Union (AU) vil anerkjenne Madagaskar igjen den 7. juli. Tiden etter krisen har også vært preget av rettsoppgjøret med den tidligere presidentens medløpere. Amnesty International hevder at det ennå er 4-500 politiske fanger på øya, den mest prominente er den tidligere statsministeren Tantely Andrianarivo.

## **Lør. 26. – ons. 30. april 2003**

President Marc Ravalomanana første offisielle besøk i Frankrike. Formålet var å normalisere relasjonene til Frankrike etter et heller kjølig og anspent forhold på grunn av Frankrikes støtte til ex-president Didier Ratsiraka under den politiske krisen for et år siden. Som den bedriftsleder Marc Ravalomanana er, var de økonomiske betingelser for bedriften Madagaskar i fokus for samtale. Han har hatt møter med Ministeren for utviklings samarbeid og fransk språk (francophonie sic!)

Pierre-André Wiltzer, Direktør for fransk utviklingsbistand Jean-Michel Severino, Minister for franske oversjøiske områder Brigitte Girardin, Minister for økonomi, finans og industri Francis Mer, President for senatet Christian Poncelet og Minister for utstyr, transport, bolig og turisme Gilles de Robien, Utenriksminister Dominique de Villepin og siste dag selvsagt med den franske President Jacques Chirac. I tillegg er det organisert et møte med 40 bedriftsledere, målet er det samme som presidenten ofte har presisert: å få i gang "en hurtig og varig økonomisk utvikling". Madagaskar vil gå fra å være et objekt for assistanse til en reell partner, sier presidenten. Innimellom de offisielle møtene har Ravalomanana fått tid til å delta på gassisk gudstjeneste, legge ned en krans på monumentet over falne gassiske soldater fra 1. og 2. verdenskrig og delta på en felles sammenkomst for Det franske oversjøiske vitenskapsakademiet og Det gassiske vitenskapsakademiet som feirer sitt 100-års jubileum.

Under besøket er det undertegnet en avtale som sletter en gjeld på 50 millioner euro, noe som ble foreslått av den såkalte Club de Paris i mars 2001. Samtidig med undertegningen ble det også gitt løfter om ytterligere reduksjon av gjelden med 350 millioner når Madagaskar har gjennomført arbeidet med den nye planen for fattigdomsreduksjon (PRSP), (se 25. mars).



# Medisinsk teknisk utstyr – til Madagaskar

**Misjonær Svein R. Kjosavik starter innsamling av medisinsk teknisk utstyr til Madagaskar eller andre land i den 3. verden:**

Kjære venner !

Etter å ha bodd på Madagaskar i halvannet år, har jeg opplevd at helsetjenesten her får til mye bra, men har et skrikende behov for utstyr. Vi starter derfor "Ravinala Aid" for innsamling av nytt og brukt medisinsk teknisk utstyr for å sende det til Madagaskar, eller til andre land i den 3. verden der behovet for slikt utstyr er stort.

Vi tror at norske sykehus, legekantor, sykehjem og andre har en god del eldre medisinsk utstyr av ulikt slag som ikke er i bruk. Vi håper at mange kan tenke seg å rydde opp i slikt utstyr og donere det til bruk i utviklingsland.

Samarit på Sandnes vil hjelpe oss med innsamling, lagring og klargjøring lagring og klargjøring av utstyret før det skal sendes til aktuelt mottakerland.

Hvis du i din praksis har noe slikt utstyr som er brukbart men

som du ikke lenger bruker – er vi svært glad for å få dette. Utstyret kan da merkes med "utstyr til utviklingsland" og sendes eller leveres til Samarit på Sandnes.

Hvis du lurer på hva vi kan trenge, er svaret enkelt. "Alt som er brukbart" er av interesse stetoskop, blodtrykksapparat, termotere, sakser, pinsetter og annet kirurgisk utstyr, autoklaver, lab utstyr, ekg-apparater, synstavler, brillekasser, stemmegafler, PEF målere, krykker, bandasjebokser – og alt mulig annet til legekantorer, sykehus eller pasientbruk. Mange land, inklusiv Madagaskar, har strøm med 220v og 50 Hz akkurat som i Norge. Utstyr som krever strøm er derfor også nyttig.

Av spesiell interesse er Mikroskop. Malaria og tuberkulose er to av de "viktigste" sykdommene. Mikroskoper er svært viktige diagnostiske hjelpemiddel. Imidlertid er det mange legekantorer og poliklinikker som ikke har klart å anskaffe det, og pasienter må reise lange strekninger for å få gjennomført enkle diagnostiske prosedyrer. Mange har ikke penger til transport til og fra de mer sentrale helsetilbudene og



*Svein R. Kjosavik samler inn medisinteknikks utstyr til Madagaskar.*

*Foto: Høimyr*

blir derfor ikke hjulpet. Hadde det lokale helsetilbudet hatt nødvendig diagnostisk utstyr som for eksempel mikroskop, kunne behandling blitt iverksatt uten at pasienten først måtte bruke opp sparepengene sine for å dra til nærmeste større by.

Hvis du ikke har utstyr men ønsker å støtte prosjektet, trenger vi også penger til dekning av utgifter ved forsendelse og distribusjon. (en container fra Stavanger til Madagaskar koster ca. 30.000 Nkr.)

Pengegaver kan settes inn på:

bankgirokonto nr. 3260.14.88344  
**Ravinala Aid** v/ Svein R. Kjosavik  
Postveien 30, 4317 Sandnes

På forhånd takk for all hjelp og velvilje !

## Hva betyr "MARESAKA"?

Når gassere hilser på hverandre, er det vanlig å si "Inona no maresaka?" (Hva er det det snakkes om?) Maresaka er altså det som det snakkes om: løst og fast, rykker og sannhet, hyggelige og mindre hyggelige ting, alt det en trenger å vite for å være en aktiv deltaker i samfunnet.

Det nye bladet for Vennskapsforeningen vil være en slik nyhetskilde som kan bringe videre "det som det snakkes om". Dersom du har noe du vil dele videre med andre i foreningen, så ta kontakt, send inn dine kommentarer, små og store nyheter, løst og fast.

## Hva er det du sier?

Har du noe nytt fra Madagaskar som du tror kan interessere andre Madagaskarvenner?

Vi vil høre fra deg. Send en e-post til: [monasor@hotmail.com](mailto:monasor@hotmail.com) og spre nyheten.

## Allerede 250 medlemmer Verv nye medlemmer

Etter at foreningen ble stiftet i oktober 2002, har foreningen registrert medlemmer fra hele landet. I juni 2003 har vi til sammen 250 Madagaskar-entusiaster.

Det er stiftet lokalforeninger som har arrangert møter både i Stavanger og Oslo. Det er bare å ta initiativ også andre steder. Adresseliste over medlemmer i en bestemt region, kan sendes til initiativtakere fra Jan Erik Furunes.

## Annonser på VNMs hjemmeside: [www.madagaskar.no](http://www.madagaskar.no)

Det er mulig å annonsere på våre hjemmesider, enten i heading eller i venstre/høyremarg. Bokser på 5 x 3 cm. Det er plass til 5 i marg og to i topp. Annonsen ligger ute i én måned.

Pris ekskl. mva i 2003:

Annonse i heading/toppmarg: 300 kr pr måned.

Annonse i venstre/høyremarg: 200 per måned.

## Vennskspsritt på sykkel

“Bike for peace” arrangerer et sykkelritt på Madagaskar 4. - 20. august. Det blir et omfattende program med besøk til flere institusjoner som kirker, jordbruksskole, lærerskole, døveskole og blindeskole. De norske syklistene skal besøke Antsirabe, vennskspsbyen til Stavanger, et veveri, nasjonalpark, regnskogen og møte representanter for regjeringen. Interesserte med gode lårmuskler kan kontakte Tore Nærland tlf. 514877 77, e-post:

[tnarland@online.no](mailto:tnarland@online.no). Vi ser frem til rapport i Maresaka!

Bruk MARESAKA til å verve nye medlemmer!

Ekstranummer av MARESAKA til bruk for verving av nye medlemmer kan bestilles fra:

Redaktør Mona Sorknes

Telefon: 22 57 01 47/ 936 16 928.

E-post: [monasor@hotmail.com](mailto:monasor@hotmail.com).

Eller fra:

Leder Øyvind Dahl

Telefon 24 11 11 57/ 952 02 270.

E-post: [od@bnn.no](mailto:od@bnn.no)

Maresaka kan også lastes ned fra VNMs hjemmesider: [www.madagaskar.no](http://www.madagaskar.no)



## Ordtak og Aforismer fra Madagaskar

På Madagaskar har de som mange kjenner til et ordtak for nesten alt. Har du en gang kjøpt et lamba kan du nesten være sikker på at den er prydet med et klokt ordtak. Maresaka vil i denne spalten presentere utvalgte ordtak. Har du et gassisk ordtak du vil dele med oss, send det til redaktøren:

*(Forklaring/tolkning i parentes)*

**Gå ikke forbi en by der det finnes venner.**

**(Det er viktig å pleie de mellommenneskelige relasjonene.)**

**Et enslig tre utgjør ingen skog; en finger knekker ingen lus.**

**(Man må være flere for å få utrettet noe.)**

## Annonsepriser for Maresaka i 2003

Format	Pris
1/1 side	Kr. 2000,-
1/2 side	Kr. 1000,-
1/4 side	Kr. 600,-
1/8 side	Kr. 400,-

Annonsering i flere utgaver gir rabatt.

**Fakta: Maresaka**

**Opplag: 300**

**Utgivelser: 3- 4 nummer pr. år.**

**Format: A4 - svart/hvitt,**

**Sideantall: 12/16 s**

**Målgruppe:**

Medlemmer av vennskspsforeningen for Norge – Madagaskar, andre Madagaskarinteresserte/aktuelle myndigheter.



Maresaka forbeholder seg retten til ikke å ta inn uønskede annonser. Maresaka påtar seg intet ansvar for feil i annonser som er innrykket i overensstemmelse med annonsøren eller byråets angivelser. Annonsøren og dennes byrå må holde utgiveren skadeløs for kostnader som kan oppstå i forbindelse med søksmål eller krav mot utgiveren som følge av publisering av innholdet i annonsen.

# En klode og to verdener.

**Carter fredsprisen? Naboen stoppet opp i snømåkinga, støttet seg på spadeskafet og tørket nesa med jakkeermet mens han kunne fortelle at joda, Jimmy Carter var tildelt Nobels fredspris. De hadde akkurat sagt det på radioen. –Høres bra ut, sa jeg og satte fra meg snøbrettet.**

Av Rolf Ekenes

Enkelte ting er viktigere enn snømåking her i verden; de hadde sikkert noe om utdelingen på nettet, og siden jeg etter siste perioden på Madagaskar hadde glemt alt om snømåking, var jeg glad for avbrekket. Inn og slå på dataen.

Men på Nettavisens topp-oppslag der sto det ingenting om Carter og fredsprisen. Helt merkelig, det var jo skjedd for bare et par timer siden. Det som imidlertid fylte skjermen som morgens meganyhet var noe helt annet og sjelsrystende: -Næringsmiddelkontrollen hadde hatt razzia på et knippe Oslorestauranter, og hva hadde de vel ikke avdekket av galt og grusomheter. Det var smuglerkjøtt og utvannet brennevin og ulovlige innvandrere bak annenhver dør. Men det aller mest sjokkerende – fortalte overskriften – var at på et av kjøkkenene hadde de funnet levende kakerlakker. Jeg gjentar: levende kakerlakker. På en restaurant!

Jeg stanset surfing og lente meg tilbake, mens jeg så for mitt indre blikk hvilke scener som sikkert hadde utspunnet seg på dette infiserte spisested. Næringsmiddelkontrolløren i panikk til telefonene for å beordre full utrykning. Gjester som intetanende har

inntatt et innbilt godt måltid, kjenner seg nå plutselig dødssyke. Restauranten ble øyeblikkelig stengt, kunne nettmeldingen fortelle.

Jeg ble av en eller annen grunn ikke rammet av det samme sjokket. I stedet gikk tankene mine til en tur vi

hadde til Manakara i fjor, *Deilig fisk stekt på vezovis. Foto: Ellen Vea* eller var det i forfjor? I krysset <sup>Rosnes</sup>

ved Irondro stoppet vi og spiste kvelds på et av hotelyene; et av dem det går tretten av på dusinet: vaklete benker, hullete voksduk og minst fem katter rundt beina. Vi landet på koteletter med pomes frites og ble sittende og nyte et helt utsøkt måltid. Kjøttet var mørt og godt behandlet og passe stekt, og jamen hadde det fått følge av en god saus; det kan du ikke alltid regne med.

-Ok, dette fortjener kokken å få ros for, sa jeg og var ikke helt trygg på at serveringspiken ville overbringe takken helt fram til kokken med den nødvendige trykk og hjertelighet. Derfor tok jeg meg av saken selv. Gikk ut i bakgården og over til brassieriet hvor stekeosen sto ut av alle åpninger. Herfra må herligheten ha kommet, tenkte jeg og stakk hodet inn i steketåka.

Borte ved benken sto kokken og fiklet med noen kjøttstykker.



Han så over på meg. –Takk for koteletten, den var praktfull, sa jeg. Han smilte – og skjøv liksom noen ting sammen på benken så det skulle se litt ordentlig ut. Pleide aldri å komme noen her. Det kokken ikke helt fikk sopt vekk, var kakerlakkene. Det var flere av dem omkring på kjøkkenet; mange. Av det store slaget. Vet ikke helt hvordan de eventuelt bidro til den gode kjøttsmaken. Men de gjorde i hvert fall ikke det motsatte.

Næringsmiddelkontrollen skulle ha vært en tur i Irondro. Det vil si – det skulle de slett ikke. For da hadde de sikkert fjernet alt – også smaken på kjøttet.

Jeg tastet pagedown og fikk en ny skjermfull av nyhetene lenger nede.

Der sto det at Jimmy Carter nettopp var tildelt Nobels fredspris.

# Blir Madagaskar norsk offentlig samarbeidsland?

**Spørsmålet blir reist fra tid til annen, etter at landet mistet status som særskilt samarbeidsland ved statsbudsjettet for 2001. Norge har i dag sju hovedsamarbeidsland og 17 "andre" samarbeidsland. Madagaskar ble tildelt ca 48 mill. i bistand fra Norge i 2002.**

Av Øyvind Dahl

Etter den politiske krisen, som har ført til et regimeskifte på Madagaskar, uttalte utviklingsminister Hilde Frafjord Johnson at regjeringen ville se nærmere på utviklingen på Madagaskar. I den utenrikspolitiske redegjørelsen, som ble gitt til Stortinget den 30. april 2002, varslet regjeringen: "En forutsetning for at vi skulle kunne styrke vårt utviklingssamarbeid med Madagaskar, var at landet fikk et styre som arbeider i demokratisk retning, sikrer menneskerettighetene og bekjemper korrupsjon."

I begynnelsen av oktober 2002 ble statsbudsjettet for 2003 lagt frem. I omtalen av Regionbevilgning for Afrika er det tatt inn følgende tekst: "Utviklingen på Madagaskar vil bli fulgt nøye. Dersom den positive utviklingen fortsetter, tar regjeringen sikte på å innlemme Madagaskar i gruppen andre samarbeidsland fra 2004. Dette vil det bli nærmere redegjort for i budsjettet for 2004. For 2003 foreslås Madagaskar tildelt midler over bevilgningen til overgangsbistand."

Innstillingen fra Storkomiteen om bevilgninger på statsbudsjettet for 2003 kan vi lese: "Madagaskar har gjennomlevd en kritisk tid med

politisk uro. Flertallet er glad for at utviklingen på Madagaskar nå er positiv, og at Regjeringen tar sikte på å innlemme landet i gruppen av "andre samarbeidsland" fra 2004. Flertallet er kjent med at dette vil avhenge av om den nye Regjeringen i landet følger opp sine intensjoner om en ny kurs, med mer demokratisk styresett og effektiv kamp mot korrupsjon. Norge bør bidra til gjennomføringen av de forestående valgene."

Like før jul sendte NORAD ut en kommisjon ledet av Anders Wirak. Delegasjonen har gjennomgått tidligere bistand og vurdert muligheter for fremtidig bistand. Rapporten er nettopp publisert (se [www.madagaskar.no](http://www.madagaskar.no)) og konkluderer med at det bistandssamarbeid som er etablert, bør fortsette. Rapporten dannet grunnlaget for en embedsmannsdelegasjon fra Utenriksdepartementet ledet av en norsk ambassadør som besøkte Madagaskar i februar for å undersøke mulighetene for et utvidet politisk samarbeid, og mulig oppgradering av Madagaskar som et av Norges samarbeidsland. Dersom den positive utviklingen på Madagaskar fortsetter, kan Madagaskar få tilbake sin tidligere status som samarbeidsland (altså ikke hovedsamarbeidsland) fra 2004.



*Utviklingsminister Hilde Frafjord Johnson erklærte 4. juni at Madagaskar vil få status som norsk samarbeidsland fra budsjettåret 2004. Foto: CFWessenberg.*

## SISTE!

### Madagaskar blir norsk samarbeidsland!

Under en mottagelse for utviklingsarbeidere i Stavanger-regionen den 4. juni, i forbindelse med en internasjonal uke, erklærte Utviklingsminister Hilde Frafjord Johnson at Madagaskar vil få status som norsk samarbeidsland fra budsjettåret 2004. Det vil bli norsk representasjon på øya. Dette vil bety mye for å styrke båndene mellom de to landene.

# Mangfoldig norsk samarbeid med Madagaskar

Norge har en lang tradisjon som samarbeids-partner for Madagaskar.

Av Øyvind Dahl

Siden 1866 har norsk misjon S gjennom Det Norske Misjonsselskap (NMS) bidratt med kirkebygging, undervisning, helsetjenester, jordbruksopplæring og folkeopplysning. I dag skjer dette arbeidet gjennom den gassiske lutherske kirken, *Fiangonana Loterana Malagasy* (FLM), som ble etablert som selvstendig kirke i 1950. NORAD støtter i dag kirkens arbeid innenfor undervisnings- og helsesektoren (tuberkulose, HIV/AIDS).

Norske og gassiske myndigheter undertegnet en offentlig bilateral bistandsavtale i 1972. Denne avtalen førte til oppbyggingen av det NORAD-støttede FIFAMANOR-prosjektet (jordbruk) og senere ROMANOR-prosjektet (meieri) som kan vise til svært gode resultater når det gjelder utviklingseffekt. *Det Kongelige Selskap for Norges Vel* samarbeider nå med FIFAMANOR under kontrakt med NORAD.

Norge har også bidratt med norske storfe-gener, først i form av levende dyr, senere som dypfrossen oksesæd. GENO (tidligere NRF) opprettholder samarbeidet på husdyrsiden med gassiske bønder. Dette har gitt

opphavet til: "Pie Rouge Norvégienne Association" som er en sammenslutning av ca 400 melkeprodusenter. Også NORAGRIC, Norges Landbrukskøleskole og Care-Norge har vært inne med prosjekter på landbrukssektoren.

NORAD trakk seg ut av det bilaterale samarbeidet i 1992 da det norske representasjonskontoret ble nedlagt. Likevel er Norge fortsatt bistandsyter gjennom FN-organisasjoner som International Labour Organisation (ILO), med støtte til rehabilitering av veier og utbedring av skolebygninger, UNICEF med støtte til grunnutdanning, o.a.

Det er etablert et universitetssamarbeid mellom Universitetet i Antananarivo og Norges Teknisk-Naturvitenskapelig Universitetet (NTNU) i Trondheim når det gjelder samfunnsgeografi og botanikk. Universitetet i Bergen (Institutt for sosialantropologi) har en samarbeidsavtale med Universitetet i Antananarivo, nærmere bestemt Institut des Civilisations/Musée de



Det er flere norske og gassiske organisasjoner som samarbeider. Les om dem i de kommende utgaver av *Maresaka*.

*l'Art et d'Archeologie*.

Det er etablert et samarbeid mellom Høgskolen i Stavanger (HIS) og Senter for interkulturell kommunikasjon (SIK) ved Misjonshøgskolen i Stavanger og Universitetet i Toliara. SIK har også et samarbeid med en nasjonal miljøorganisasjon: *Association Nationale d'Actions Environnementales*, (ANAE).

World Wide Fund for Nature (WWF) har samarbeid med *Association Nationale de Gestion d'Aires Protégées* (ANGAP) som har ansvar for nasjonalparkene. WWF har også samarbeid med ANAE, *Organisation Nationale d'Environnement* (ONE), Verdensbanken, *Conservation Internationale* og en rekke andre nasjonale og internasjonale miljø- og utviklingsorganisasjoner.

Fredskorpset har etablert samarbeid om utveksling av norske og gassiske studenter og ønsker å utvide dette samarbeidet med Madagaskar.

Besøk våre hjemmesider:

**[www.madagaskar.no](http://www.madagaskar.no)**

På hjemmesidene, som ennå er under oppbygging, vil du blant annet finne opplysninger om foreningen, oppdatert nyhetsstoff om Madagaskar, nyttige lenker til aviser på Madagaskar, tips om reisemuligheter, visum, flyselskaper, reisebyråer, været på Madagaskar, politisk informasjon, informasjon om norsk bistand og lenker til andre vennsforeninger. Etter hvert vil også MARESAKA bli å finne på nettet. Det skal også bli godt utvalg med Madagaskarbilder.



*Kommunepolitikere fra Stavanger og Antsirabe i opptog. Foto: Høimyr*

## VENNSKAPSBYBESØK MELLOM ANTSIRABE OG STAVANGER

Av Ivar Sørreime

Det er ikke enkelt å gi et sammendrag fra en reise som ga så mange inntrykk og opplevelser samlet over så få dager. Antall dager er her et relativt begrep, for hver dag hadde sitt spesielle innhold. Planleggingen av reisen foregikk over lang tid, lengre enn opprinnelig tenkt, men den alvorlige situasjonen på Madagaskar i 2002 umuliggjorde noen reise det året. 27 personer hadde meldt sin interesse for å bli med. Tidligere misjonær på Madagaskar, Jan Ragnar Hagen, ble valgt som reiseleder. Varaordfører i Stavanger, Bjørg Tysdal Moe, assistert av politisk sekretær Sissel Stenberg, var gruppens delegasjonsleder. Hensikten med opplegget var å skape kontakter som kunne utbygges begge veier.

Vi ankom Tananarive fredag kveld og fikk orientere oss litt i hovedstaden på lørdag før reisen fortsatte til Antsirabe. De offisielle representantene var invitert på høflighetsvisitt til Fylkesordføreren. Dette forteller hvilken betydning det hadde for Antsirabe og få besøk av vår delegasjon.

Søndag var viet gudstjeneste i hovedkirken i Antsirabe. Vi fikk en gudstjeneste som vi vil huske, med flerstemt salmesang, og med preken de fleste av oss ikke forsto men likevel forsto. Det var hilsen til den norske delegasjonen, og Bjørg svarte med en fin og god hilsen på vegne av Stavanger by. Senere på dagen besøkte vi den norske skolen hvor vi fikk hilse på alle de norske som befant seg der. Foruten kaffe og hjemmebakst fikk vi en interessant omvisning av tre ungdomsskoleelever som orienterte og gav svar på spørsmål.

Mandag ble en innholdsrik dag med visitt på Rådhuset. Stavanger Kommune hadde som gave til Antsirabe kommune gitt en PC som høytidelig ble overlevert av Bjørg og Sissel. (unnskyld at jeg bruker bare fornavn!) Allerede her begynte samtaler om konkrete prosjekter, om miljø problemer, om tekniske vanskeligheter, om organisering, om utstyr som er stor mangelvare p.g.a. den økonomiske situasjonen. Det ble lagt stor vekt på det tilsidige samarbeidet som burde kunne gjennomføres fra Kommune til Kommune.

En av delegasjonens viktige oppgaver var besøket på Lycée André Resampa, en videregående skole som St. Olav videregående skole i Stavanger har opprettet kontakt med. Her ble vi møtt av en stor elevskare med rektor og leder for skoleledelsen i Antsirabe i spissen. Det ble en stor opplevelse, både selve besøket av skolen, med bevertning og med hilsener. Men det viktigste var likevel det kontaktskapende opplegget som ble planlagt sammen med skolens ledelse.

Delegasjonen vår representerte mange ulike interesser. Noen besøkte Mangarano, senteret for spedalske som ligger noen mil utenfor Antsirabe. Andre gikk på fotballkamp. Jan Ragnar Hagen startet i sin tid som misjonær arbeidet innen denne idrettsgrenen. Reidar Goa fra Viking hadde med seg utstyr, bl. a. fotballer og drakter. Noe av dette ble tildelt fotballaget Jirama som er et av de beste på Madagaskar. Men også jentefotballag i Fianarantsoa og i Mahajanga er blitt sponset. Det arbeidet som Viking sammen med Jan Ragnar har nedlagt har

stor betydning for fotballmiljøet i Antsirabe.

Norsk Hotellhøgskole representert ved Terje Østrem hadde et viktig oppdrag. Han skulle opprette kontakt med Turistnæringen på Madagaskar. I løpet av turen hadde han kontakt med Utenriksministeren samt med ansvarlig for Turistdepartementet på Madagaskar, Universitet i Fianarantsoa og Universitetet i Tulear.

Professor Fartein Valen-Sendstad ved HiS hadde fullmakt til å undertegne en samarbeidsavtale med Universitet i Tananarive. Han og Kolbein Espeset arbeider også med et bokprosjekt om pionermisjonær Arne Valen. Derfor besøkte de Masinaindrana der pioneren hadde sitt lengste misjonsopphold. Dokumentasjonen ble høytidelig overlevert til representanter for gassiske Universiteter på festen lørdag samme uke. Ordfører i Sveio kommune, Olav Haugen, representerte hjemkommunen til Arne Valen. I tillegg deltok også Sverre Våge fra Haugesund Teater.

Noen la ut på en lang tur til vestkysten, til Mahajanga hvor vi besøkte misjonær Arild Bakke som har sitt arbeid blant muslimer. Samtidig bygger han en stor båt av Collin Archer type som skal brukes i evangeliseringsarbeid langs kysten. Dessuten kan den i ledige tider brukes til både dagsturer og flere dagers tur for opptil åtte personer. Noe å tenke på. Snakk med Arild!

Vi besøkte også Madagaskars største industribedrift, TIKO, det toppmoderne meieriet til President Ravalomanana. TIKO har i dag monopol på produkter som melk, ost, yoghurt og iskrem. Av andre organisasjoner vi fikk besøke var foruten jordbruksskolen Tombontsoa, en døveskole og en blindeskole, samt den store skolen Farimbona for barn i alderen 3 til 15 år og med ca. 1800 elever.

En gruppe besøkte en landsby for fattige hvor Stavanger Kommune i samarbeid med Antsirabe kommune vil gjøre en innsats bl.a. miljømessig. Besøket ved Voantsinapy, en skole for fattige og foreldreløse barn med over tre hundre elever i barneskolen, ble et gripende besøk.

Vi fikk med oss store kulturelle opplevelser. Før reisen undersøkte vi muligheten til å være tilstede ved en øvelse for koret Mimosa i hovedkirken. Koret består av over hundre medlemmer, gutter og menn. Men mange takk! De inviterte til en times konsert, bare beregnet på oss og gav noe av det beste som vi kunne få med oss av sang fra et velskolert kor og med sanger som hørte hjemme på Madagaskar. Vi er mektig imponert!

Festen lørdag kveld markerte avslutningen på vårt besøk. Tilstede var alle viktige personer i byen. Generalkonsulen på Madagaskar, Heffermehl med frue, rektorer fra universiteter som hadde anledning til å delta, samt andre nordmenn

i Antsirabe og selvfølgelig alle delegasjonsdeltakerne. Det var hilsener og overleveringer, nydelig sang av Aud Halle, hilsen fra Bjørg med Nils Kristian, Samy og Hasina som dyktige tolker. Det var bevertning, sang og andre fremførelser, tid til samtale og kontakt.

Den siste dag skjedde det noe betydningsfullt. Varaordfører Bjørg og politisk sekr. Sissel, var sammen med ordførerne fra Antsirabe, invitert hjem til president Ravalomanana i hans privatbolig. De fikk en lang innholdsrik samtale med en bestemt og konkret president som bl.a. ga uttrykk for de primære oppgavene for landet, skole, helse og infrastruktur, og med ønske om å få besøke Norge. Vi ønsket ham hjertelig velkommen!

Da var reisen slutt, selv om noen hadde andre planer. Men det hører hjemme i en annen sammenheng.



Skal Pousse skal snart bli innført til Stavanger som en del av samarbeidet? Foto: Høimyr

Adresse område

Returadresse:  
Bistandsnemnda (BN)  
v/ Øyvind Dahl  
P.O. Box 2347, Solli,  
N-0201 OSLO

**B**

## Bøker

### Ny bok:

#### **Marc Ravalomanana - fra gaten til palasset**



Det er kommet en bok på Madagaskar: "Ravalomanana Marc, de président de la rue à président du palais". Boken er skrevet av Charlotte-Arrisoa Rafenomanjato. I motsetning til det tittelen antyder, er dette ikke en biografi om presidenten, men en øyenvitneskildring av de dramatiske begivenhetene som førte ham til makten i første halvår 2002. 212 sider.

### Ny bok:

#### **Madagaskar, den hemmelige øya**

Dette er en artikkelsamling: "Madagascar, la grande île secrète" som er gitt ut i serien Monde/Photographie på forlaget "Autrement". Boken inneholder artikler av historikeren Françoise Raison-Jourde om Antananarivo, sosiologen Lucille Jacquier-Dubourdieu med et portrett av "Julienne", geografene Randianina Ravoajanahary og Vincent Wable om safirbyen Ilakaka, antropologen Philippe Beaujard om risen og vannet, og også andre forfattere. Boken er illustrert med 80 fotografier av Pierrot Men. 136 sider.

### Nå kan du gjøre et kupp!

Øyvind Dahl: "Merkverdige Madagaskar. Øya mellom øst og vest"

Innbundet, 272 sider,  
Illustrert.

Pris kun kr. 150 \*

Vanlig utsalgspris er kr. 268



Boken inneholder et vell av opplysninger om Madagaskar og folket der: Miljø, historie, politikk, kultur, kommunikasjon, samfunn og norsk engasjement på Madagaskar.

Send din bestilling i dag til Øyvind Dahl, Bistandsnemnda, Postboks 2347 Solli, 0201 Oslo, eller over e-post: [od@bnn.no](mailto:od@bnn.no).

\*) Inkludert kr. 50 til VNM. Porto og eksp. kr. 55 kommer i tillegg.

Spesialtilbud til medlemmer av Vennskapsforeningen Norge – Madagaskar

## Bli medlem i vennskapsforeningen for Norge - Madagaskar

Bli medlem i VNM. Her vil du bli oppdatert på det siste som skjer på Madagaskar, motta Maresaka, og ellers få tilbud om medlemskvelder og deltakelse i interessergrupper. Medlemskap koster kun 150 kroner per år for hovedmedlem, og 50 kroner for husstandmedlem. Send inn adresselappen eller registrer deg på [www.madagaskar.no](http://www.madagaskar.no). Giro vil bli tilsendt.

Navn:

Adresse:

Postnummer:

Poststed

Tlf:

E-post:

Navn på husstandmedlem:

**Porto**

Til VNM  
v/ Jan Erik Furunes  
Ytre Ringvei 38  
7100 RISSA